

بررسی عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی حرفه‌ای ایران با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم

ساره کامیاب^۱

محمد سلطان‌حسینی^۲

قاسم رحیمی سرشبادرانی^۳

10.22034/SSYS.2022.2023.2438

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۶/۳۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۰/۴

هدف این پژوهش، بررسی عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم بود. روش پژوهش حاضر از نظر روش گردآوری داده‌ها آمیخته بود که به صورت کیفی-کمی-اجرائی گردید. در بخش کیفی از روش تحلیل مضامین استفاده شد. جامعه آماری پژوهش حاضر در بخش کیفی شامل افراد آگاه به موضوع پژوهش بود. به منظور شناسایی این نمونه‌ها، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده گردید. این نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و در نهایت تعداد ۱۵ نفر به عنوان نمونه در بخش کیفی مشخص گردیدند. جامعه آماری در بخش کمی پژوهش شامل متخصصان حوزه اقتصاد در ورزش و همچنین مدیرعامل و مدیران اقتصادی باشگاه‌های فوتبال ایران در لیگ‌های برتر و لیگ آزادگان بودند. با توجه به بررسی‌های انجام شده تعداد این افراد برابر ۱۰۸ نفر شامل ۴۰ متخصص و ۶۸ مدیر ورزشی بود. ابزار پژوهش شامل مصاحبه‌های نیمه ساختارمند و پرسش‌نامه محقق ساخته بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از کدگذاری (باز، محوری و انتخابی) و همچنین از روش آماری معادلات ساختاری استفاده گردید. تمامی روند تجزیه و تحلیل داده‌های کمی پژوهش در نرم‌افزارهای SPSS، PLS و MaxQda انجام گرفت.

در بخش کیفی پژوهش هشت دسته عامل ساختارهای انسانی، ساختارهای فنی-مالی، عوامل مدیریتی، عوامل دانشی، عوامل سیاسی-حقوقی، عوامل انگیزشی، عوامل نظارتی و عوامل تجاری شناسایی شد. مطابق با نتایج فوق توجه به عوامل سیاسی-حقوقی و همچنین عوامل مدیریتی می‌تواند زمینه توسعه تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم را فراهم نماید. بهره‌گیری از عوامل سیاسی-حقوقی و همچنین عوامل مدیریتی می‌تواند جهت بسترسازی در مسیر توسعه تأمین مالی به کار آید.

واژگان کلیدی: تأمین مالی، باشگاه‌های ورزشی، اقتصاد مقاومتی و شرایط تحریم.

۱ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان) دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

۲ دانشیار، مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)

۳ استادیار مدیریت ورزشی، واحد اصفهان (خوراسگان) دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

مقدمه

تحریم‌های بین‌المللی به عنوان یکی از پدیده‌های بشری نقش مهمی در روند توسعه برخی کشورها داشته است. تحریم‌های بین‌المللی همواره در سطح جهان وجود داشته و کشورهای مختلفی از این مسئله دچار مشکلات اساسی شده‌اند. گردون (۲۰۱۶) در تحقیق خود که با هدف بررسی تحریم‌های اقتصادی در کشور کوبا انجام گرفت، اشاره داشت که تحول مدیریتی و ایجاد نوآوری یکی از راهکارهای مهم در جهت دور زدن تحریم‌هاست. سلکی (۲۰۲۰) اشاره داشت که تحریم‌های کشور آمریکا بر هفت کشور دنیا شامل ایران، روسیه، سوریه، ونزوئلا، کوبا، کره شمالی و چین مشهود می‌باشد. وی اشاره داشت که این تحریم‌ها مشکلات جدی برای کشور ونزوئلا ایجاد کرده است که راهکارهایی از جمله ایجاد منابع جایگزین و مدیریت منابع با توجه به اولویت‌های مشخص شده توانسته است تا حدی تاثیرگذاری عظیم این راهکارها را کنترل نماید. تحریم‌های بین‌المللی در حوزه ورزش بر کشور روسیه به علت وجود مشکلات مربوط به دوپینگ در این کشور از جمله تحریم‌های تخصصی ورزشی بود که به واسطه ایجاد تغییراتی از سوی کشور روسیه در زمینه اصلاح نظام ورزش سبب شد تا این تحریم‌ها کنترل گردد (جیکینی، ۲۰۱۸).

اگر چه تحریم‌های اقتصادی سابقه طولانی در حیات بشری دارند، اما در قرن معاصر ابعاد گسترده‌تر و شمار آن افزایش یافته است. کشور ایران در دوره معاصر اولین بار در دهه ۱۳۳۰ به علت نهضت ملی شدن صنعت نفت از سوی انگلستان تحریم شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز به دلیل تسخیر سفارت آمریکا پیوسته از سوی آمریکا مورد تحریم قرار گرفته است، اما دور جدید تحریم‌های اقتصادی علیه ایران از نیمه دهه ۱۳۸۰ آغاز شده و در سال ۱۳۹۰ به بهانه‌های هسته‌ای و حقوق بشر ادامه یافته است (سادات اخوی، ۱۳۹۶: ۳۴). اقتصاد مقاومتی عبارت است از: اقتصادی راهبردی که محیط‌ساز است و درون و برون را به خوبی می‌بیند و برای شرایط که هر لحظه ممکن است تغییر کند، واکنش مناسبی دارد. اصول کلی حاکم بر اقتصاد مقاومتی و سیاست‌های لازم برای اجرای این اصول، از منظر کمیسیون اقتصاد کلان، بازرگانی و نظام اداری بدین صورت بیان شده است: حفظ ماهیت و هویت اقتصاد، توانمندسازی و افزایش کارایی مدیریت و نظم اداری، اصلاح زمینه فعالیت فعالان اقتصادی، تکریم محصولات ساخت داخل، تأکید بر فعالیت دانش-بنیان، سلامت اقتصادی، جلب مشارکت عموم مردم، تقویت توانمندی و بازدهی نیروی کار، استفاده از حداکثر ظرفیت‌های تولیدی، جلوگیری از تعطیل شدن واحدهای تولیدی و کارخانه‌های کشور، توجه به زندگی مردم جامعه، تقویت روحیه خودباوری و خوداتکایی، حداکثر کردن استفاده از امکانات و تجهیزات موجود در کشور و پایین آوردن درجه آسیب‌پذیری کشور در جریان مبادلات با خارج و توسعه مالی (جوانی، ۱۳۹۷: ۵۶۸). سیاست‌های مالی یکی از ابزارهای مهم و تأثیرگذار بر رشد و توسعه اقتصادی است و پایداری سیاست مالی یکی از نگرانی‌های عمده سیاست‌گذاران اقتصادی کشورهای جهان است،

زیرا سیاست مالی ناپایدار می تواند حجم سرمایه گذاری و در نتیجه، رشد اقتصادی پایدار را تهدید کند (هوانگ^۱ و همکاران، ۲۰۱۸).

ورزش یکی از صنایع مهم در عرصه بین المللی می باشد که امروزه کمک های فراوانی به اقتصاد جوامع مختلف کرده است. رشد ورزش در تمامی عرصه ها و گسترش آن در تمامی گروه ها سبب گردیده است تا ورزش به عنوان یک صنعت مهم در جهان شناخته گردد. گستردگی ورزش باعث شده تا امروز شاهد شکل گیری ورزش به صورت گسترده باشیم (میر^۲ و همکاران، ۲۰۱۸: ۲۷). ورزش یک صنعت پویا با رشد سریع و مبتنی بر یک فعالیت بدنی رقابتی یا بازی و یک فعالیت اجتماعی پیچیده است. رشد صنعت ورزش با توجه به شاخص های پرمشغله آن، تأثیر مستقیمی بر اشتغال و تأثیری مثبت بر کیفیت زندگی و بهداشت عمومی دارد. برخی تخمین ها نشان می دهد که بازار جهانی ورزش با نرخ رشد سالانه مرکب بیش از ۵ درصد در حال رشد است و با وجود بحران جهانی همه گیر Covid-۱۹، تخمین زده می شود که تا سال ۲۰۲۵ به ارزش تقریباً ۶۰۰ میلیارد دلار یا ۸۲۶ برسد (لیو یک^۳، ۲۰۲۱: ۴۱۵). همچنین در جوامع امروزی سیاست مالی یکی از ابزارهای مهم و تأثیرگذار بر رشد و توسعه اقتصادی است و پایداری سیاست مالی یکی از نگرانی های عمده سیاست گذاران اقتصادی کشورهای جهان است، زیرا سیاست مالی ناپایدار می تواند حجم سرمایه گذاری و در نتیجه، رشد اقتصادی پایدار را تهدید کند (هوانگ^۴ و همکاران، ۲۰۲۰: ۲۵). یکی از حوزه های مهم در هر جامعه ای ورزش می باشد که نقش مهم و اساسی را می تواند در سازمان ها ایفا نماید. اثرات مستقیم اقتصادی ورزش، اثراتی چون تولید کالاها و خدمات ورزشی، صادرات و واردات، هزینه های خانوار، ایجاد اماکن و تسهیلات، تبلیغات، مشارکت در بازار بورس، پوشش رسانه ای، اشتغال، جذب گردشگر و حامیان مالی را شامل می شود و اثرات اقتصادی غیرمستقیم ورزش نیز در زمینه هایی چون ارتقای سلامتی جامعه، کاهش هزینه های درمان و به تبع آن توسعه برنامه های ملی سلامت، کاهش بزه کاری ها، کاهش غیبت کارکنان و افزایش عملکرد و بهره وری آن ها مدنظر قرار می گیرد (یوئن^۵، ۲۰۰۸: ۳۰).

ورزش در ابعاد مختلف خدماتی و محصولاتی مربوط به ورزش، فعالیت می نماید. ورزش همچنین در حوزه های قهرمانی، همگانی و حرفه ای فعالیت دارد و خدمات و محصولات خود را به علاقه مندان ورزش در تمامی ابعاد ارائه می نماید. استفاده از ظرفیت های ورزش می تواند سبب رشد شاخص های اقتصادی در کشورهای مختلف گردد. بررسی آمارهای موجود در زمینه ورزش نشان گر این واقعیت است که هر ساله

۱. Huang

۲. Meier

۳. Ljmović

۴. Huang

۵. Yuen

شاهد رشد روز افزون ورزش می‌باشیم. حیطه‌های مختلف ورزش امروزه شاهد پیشرفت‌های گسترده‌ای شده است. امروزه صنعت پزشکی ورزشی تنها در سال ۲۰۱۶ حدود ۱۰ میلیارد دلار به واسطه ۸۲۶۹۷ کسب و کار درآمد ایجاد کرده است. درآمد ورزش در آمریکای شمالی از ۶۰/۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ به ۷۳/۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ رسیده است. گسترش رسانه‌ها و فضاها مجازی سبب گردیده است تا ورزش و رسانه نیز ارتباطات تنگاتنگی با یکدیگر داشته باشند. از طرفی رسانه‌ها و فضای مجازی سبب بهبود و ارتقای درآمد ورزش شده است. همچنین ورزش سبب افزایش درآمدها در رسانه‌ها گردیده است. پیش‌بینی شده که درآمد رسانه‌ها به واسطه ورزش از ۱۴/۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ به ۲۰/۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ برسد که این مسئله رشدی به میزان ۷/۲ درصد را شامل می‌شود و اهمیت رسانه و فضای مجازی در مسیر توسعه اقتصادی ورزش را نشان می‌دهد (ژانگ^۱ و همکاران، ۲۰۱۸: ۱۱۲).

ورزش به عنوان یک صنعت پر رونق و پردرآمد، در عرصه مبادلات اقتصادی جامعه حضور مؤثر و فعال پیدا کرده است. ورزش یکی از بزرگ‌ترین و سریع‌ترین صنایع در حال رشد در دنیا می‌باشد که تبادلات مالی سالیانه این صنعت چند صد میلیارد دلار می‌باشد؛ به گونه‌ای که در برخی از کشورها دو برابر صنعت خودروسازی و ۷ برابر صنعت سینما در ورزش تبادلات مالی صورت می‌گیرد.

ورزش همواره مورد توجه محققان بوده است. رادیکونایانا^۲ و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که علاوه بر پارامترها و دستورالعمل‌های مؤثر بر بازاریابی الکترونیکی، یازده عامل اصلی موفقیت باید هنگام توسعه و اجرای راهبرد بازاریابی الکترونیکی برای رویدادهای بزرگ در نظر گرفته شود. این پژوهش به طور موردی در جام جهانی جیمز آفریقای جنوبی انجام گرفت. یافته‌های این تحقیق قابل استفاده برای میزبانی رویدادهای بزرگ ورزشی است. این ۱۱ عامل در پنج مؤلفه برنامه‌ریزی، عملیاتی، مالی، فناوری اطلاعات و ارتباطات قرار دارد (محمدی و همکاران، ۱۳۹۸: ۷۰). پاک دلان (۱۴۰۰) در مجموع ۲۷ راهکار منابع مالی ورزش دانش‌آموزی را شناسایی کرد که در قالب شش عامل اصلی دسته‌بندی شدند. چهار عامل شناسایی شده (ظرفیت بودجه رسمی، ظرفیت‌های قانونی، مدیریت بودجه و توسعه منابع انسانی) مبتنی بر استفاده از فرصت‌های داخل آموزش و پرورش است و دو عامل دیگر (استفاده از خیرین و وجوهات شرعی، جذب حامی مالی و مشارکت بخش خصوصی) مبتنی بر استفاده از فرصت‌های موجود در خارج از آموزش و پرورش است. استفاده از ظرفیت‌های داخل آموزش و پرورش نیازمند آگاهی از راهکارهای توسعه منابع مالی، تلاش مدیران عملیاتی و حمایت مدیران عالی است. استفاده از فرصت‌های خارج از آموزش و پرورش نیز نیازمند فرهنگ‌سازی و تسهیل شرایط قانونی برای ورود بخش خصوصی است. در پژوهش‌هایی

^۱. Zhang

^۲. Radikonyana

بررسی عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه های ورزشی حرفه ای ایران با رویکرد اقتصاد

از جمله تحقیق پیداگو^۱(۲۰۲۰)، کیا و ماستی^۲(۲۰۱۹)، نیر و داس^۳(۲۰۱۹) و وانگ و فانگ^۴(۲۰۱۹) اشاره شد که در ورزش ایجاد رویه‌هایی جهت تأمین مالی اهمیت بالایی دارد. استروم^۵(۲۰۱۸)، گارنر^۶ و همکاران (۲۰۱۸) و برایمو^۷(۲۰۱۰) ضمن تأکید بر وجود بحران‌های مالی در ورزش، اشاره داشتند که مقابله با این بحران‌ها امری مهم و کلیدی می‌باشد. با توجه به پژوهش‌های انجام شده در این مورد و فقدان بررسی‌ها در مورد عوامل مؤثر بر توسعه روش‌های تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی، امروزه گام‌هایی در مسیر برنامه‌ریزی و گسترش توسعه مالی ورزش برداشته شده است. فقدان پژوهش‌های جامع در حوزه توسعه ورزش با روش‌های تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی سبب گردیده است تا امروزه برنامه‌ریزی مناسبی جهت بهره‌گیری و استفاده از روش‌های تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی در مسیر توسعه ورزش انجام نگردد. این مسئله موجب شده تا امروزه ورزش در کشور ایران توفیق چندانی نداشته باشد و به عبارتی اقتصاد ایران نتوانسته است از ظرفیت‌های ورزش در مسیر شکوفایی اقتصادی کشور بهره لازم را ببرد. شاخص‌های توسعه مالی در پژوهش‌های مختلفی مورد بررسی قرار گرفته است. محمدی و همکاران (۱۳۹۸) این شاخص‌ها را شامل توسعه نهادی، ساختار و مالکیت، توسعه رسانه‌ای، توسعه علمی- پژوهشی، توسعه هواداران و درآمد حاصل از آن، توسعه نیروی انسانی، توسعه امکانات و زیرساخت ورزشی، توسعه حقوقی و قانونی، توسعه بنگاه‌های صادرات تولیدات ورزشی و توسعه و گسترش شبکه‌های اجتماعی دانسته‌اند.

اوزکای و پلستکوت (۲۰۲۰) نیز مشخص نمودند که عدم توجه به روش‌های تأمین مالی در باشگاه‌های ورزشی می‌تواند آسیب‌های جدی در زمینه ایجاد منابع مالی ایجاد نماید و مشکلات اقتصادی را به همراه داشته باشد. هوس (۲۰۲۰) مشخص نمود که روش‌های تأمین مالی جدیدی در عرصه‌های اقتصادی امروزی ایجاد شده که باعث گردیده است تا منابع اقتصادی را در این زمینه به همراه داشته باشد. اگرچه پژوهش‌های مختلفی به شناسایی روش‌های تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی پرداخته‌اند، اما این مسئله در برخی محیط‌ها از جمله باشگاه‌های ورزشی کشور ایران و به خصوص در شرایط تحریم مورد توجه قرار نگرفته است؛ به صورتی که امروزه شواهدی درباره نحوه پاسخگویی و واکنش باشگاه‌های ورزشی به مشکلات اقتصادی ایجاد شده در شرایط تحریم با توجه به رویکرد اقتصاد مقاومتی وجود نداشته باشد. عدم توجه به تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی به خصوص در شرایط تحریم حاضر سبب گردیده است تا مشکلات مالی بسیاری در

1. Pedauga

2. Kaya O, Masett

3. Nair T, Das

4. Wang Y, Fang

5. Straume

6. Garnerab

7. Buraimo

باشگاه‌های ورزشی شکل گیرد. وجود مشکلات مالی موجود در باشگاه‌های ورزشی به واسطه نبود روش‌های تامین مالی مناسب در این باشگاه‌ها مطابق با شرایط فعلی کشور می‌باشد. وجود تحریم‌های بین‌المللی سبب گردیده است تا مشکلات اقتصادی در حوزه‌های مختلفی از جمله ورزش نیز صورت گیرد. نبود پژوهش‌های جامع در مسیر ایجاد شواهدی در مسیر روش‌های تامین مالی باشگاه‌های ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم سبب شده تا باشگاه‌های ورزشی کشور ایران امروزه وابستگی شدیدی به منابع دولتی و جذب منابع مالی از خیرین داشته باشند. از این رو، پژوهش حاضر با هدف ارائه روش‌های تامین مالی باشگاه‌های ورزشی، سعی در پاسخ به این سؤال‌ها را دارد:

عوامل مؤثر بر روش‌های تامین مالی باشگاه‌های ورزشی کدام‌اند؟

مدل توسعه روش‌های تامین مالی باشگاه‌های ورزشی چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کاربردی می‌باشد که به صورت میدانی انجام گردید. روش پژوهش حاضر از نظر روش گردآوری داده‌ها آمیخته بود که به صورت کیفی - کمی اجرایی گردید. در بخش کیفی از روش تحلیل مضامین استفاده شد. تحلیل مضمون، شیوه‌ای در روش پژوهش کیفی است که بر شناسایی، تحلیل و تفسیر الگوی معانی داده‌های کیفی تمرکز دارد. مراحل انجام روش تحلیل مضامین در این پژوهش شامل آشنا شدن با داده‌ها، ایجاد کدهای اولیه و کدگذاری، جست‌وجو و شناخت مضامین، ترسیم شبکه مضامین، تحلیل شبکه مضامین و تدوین گزارش بود. جامعه آماری پژوهش حاضر در بخش کیفی شامل افراد آگاه به موضوع پژوهش بود. به منظور شناسایی این نمونه‌ها، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده گردید. این نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و در نهایت تعداد ۱۵ نفر به عنوان نمونه در بخش کیفی مشخص گردیدند. جهت انتخاب نمونه‌های بخش کیفی، سابقه اجرایی و پژوهش افراد به عنوان ملاک انتخاب مدنظر قرار گرفت.

همچنین جامعه آماری در بخش کمی پژوهش شامل متخصصان حوزه اقتصاد در ورزش و همچنین مدیرعامل و مدیران اقتصادی باشگاه‌های فوتبال ایران در لیگ‌های برتر و لیگ آزادگان بودند. با توجه به بررسی‌های انجام‌شده تعداد این افراد شامل ۱۰۸ نفر (۴۰ متخصص و ۶۸ مدیر ورزشی) بود. بر اساس روش نمونه‌گیری تمام شمار، تمامی این افراد به عنوان نمونه مشخص شدند که پس از توزیع و جمع‌آوری پرسش‌نامه‌های پژوهش تعداد ۸۳ نفر با پژوهش حاضر همکاری داشتند.

ابزار پژوهش شامل مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند و پرسش‌نامه محقق‌ساخته بود. مصاحبه‌های پژوهش با هماهنگی با نمونه‌های بخش کیفی انجام گردید. خروجی مصاحبه‌های بخش کیفی منجر به طراحی پرسش‌نامه شد. این پرسش‌نامه خروجی بخش کیفی و دارای ۵۲ سوال بود که سوالات آن به بررسی

بررسی عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه های ورزشی حرفه ای ایران با رویکرد اقتصاد

عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه های ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم می پردازد. سؤالات این پرسش نامه به صورت طیف ۵ ارزشی لیکرت بود. روایی محتوایی این پرسش نامه با استفاده از نظرات ۷ تن از اساتید دانشگاهی مورد بررسی قرار گرفت. روایی سازه این پرسش نامه به وسیله روش تحلیل عاملی مورد بررسی قرار گرفت. پایایی این پرسش نامه نیز با استفاده از محاسبه آلفای کرونباخ میزان ۰/۸۲ مشخص گردید. همچنین در بخش کیفی پژوهش جهت بررسی روایی از قابلیت باورپذیری (اعتبار)، انتقال پذیری و تایید پذیری استفاده گردید. بدین منظور محقق جهت بررسی قابلیت باورپذیری از تایید فرایند پژوهش توسط ۸ متخصص و همچنین استفاده از دو کدگذار جهت کدگذاری چند نمونه مصاحبه برای کسب اطمینان از یکسانی دیدگاه کدگذاران استفاده گردید. همچنین جهت بررسی انتقال پذیری از نظرات سه متخصص که در پژوهش مشارکت نداشتند در مورد یافته های پژوهش مورد مشورت قرار گرفتند. همچنین جهت بررسی قابلیت تایید پذیری از ثبت و ضبط تمامی مصاحبه ها و بررسی آنان در زمان های مورد نیاز استفاده گردید. در پژوهش حاضر جهت بررسی پایایی، از کمیته های تخصصی استفاده گردید؛ بدین صورت که از اعضای این کمیته تخصصی جهت کدگذاری موازی برخی مصاحبه ها و همچنین ارزیابی و برنامه های مربوط به مصاحبه ها استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده های پژوهش حاضر از کدگذاری به صورت کدگذاری باز، محوری و انتخابی در بخش کیفی با استفاده از روش تحلیل مضامین و همچنین از روش آماری معادلات ساختاری در بخش کمی استفاده گردید. تمامی روند تجزیه و تحلیل داده های کمی پژوهش در نرم افزارهای اس پی اس اس ۱ نسخه ۲۰، پی ال اس ۲ نسخه ۲ و مکس کیودی ای ۳ ۲۰۱۸ انجام گرفت.

یافته های پژوهش

نتایج توصیفی مربوط به بخش کیفی نشان داد که ۶۶/۷ درصد نمونه ها مردان و ۳۳/۳ درصد نمونه ها را زنان تشکیل دادند. نتایج توصیفی مربوط به بخش کمی نشان داد که ۷۷/۱ درصد نمونه ها مردان و ۲۲/۹ درصد نمونه ها را زنان تشکیل دادند. نتایج توصیفی بخش کمی نشان داد که افراد با سطح تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر با ۴۹/۴ درصد بیشترین فراوانی را دارا بودند. به منظور شناسایی عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه های ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم از روش کیفی از نوع تحلیل مضامین و انجام مصاحبه استفاده گردید. پس از انجام کدگذاری ها، ویژگی های مستخرج از مصاحبه ها

-
- 1.SPSS
 - 2.PLS
 - 3.Maxqda

مشخص و جمع‌بندی گردید. جدول ۱، کدگذاری‌های محوری و فراوانی کدهای استخراج شده را به نمایش گذاشته است:

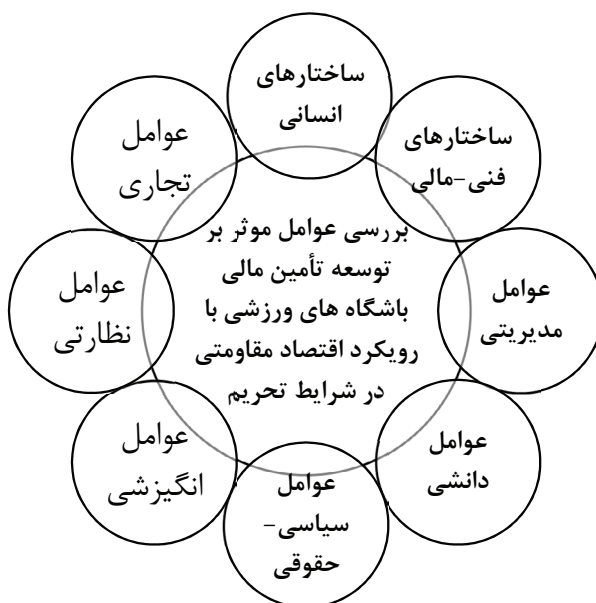
جدول ۱: یافته‌های کدگذاری‌های محوری و فراوانی کدهای استخراج شده

مضامین	کدها	فراوانی
ساختارهای انسانی	وجود متخصصان مالی در راس باشگاه‌های ورزشی مشرف به شرایط تحریم	۱۲
	بهبود کنش‌های مشارکتی در پاسخ به مشکلات مربوط به تحریم	۱۳
	ساماندهی خیرین در جهت جذب منابع مالی و مادی	۱۵
	استفاده از نیروهای انسانی رابط جهت ایجاد تعاملات بین‌المللی در مسیر	۱۰
	دور زدن تحریم‌ها	
	ایجاد روحیه جهادی	۸
	بهبود وضعیت رده‌های پایه باشگاه‌های ورزشی	۹
	ارتقای جنبش‌های عمومی در ورزش در پاسخ به تحریم‌ها	۱۰
	بسیج پویا خبرگان اقتصادی کشور در حوزه ورزش در مسیر دور زدن	۸
	تحریم‌ها	
ساختارهای فنی - مالی	انعطاف‌پذیری تجاری جهت پاسخ شرایط تحریم	۱۲
	ایجاد ایده‌های نو خارج از ورزش در مسیر دور زدن تحریم‌ها	۹
	کسب وام‌های بانکی به باشگاه‌های آسیب‌دیده	۱۲
	اصلاح نظام درآمدی باشگاه‌های ورزشی در پاسخ به شرایط تحریم	۹
	تداوم‌پذیری اقلام درآمدی	۱۳
	گسترش تسهیلات مالی صنعت ورزش حرفه‌ای	۱۰
	بهبود وضعیت فناوری در باشگاه‌های ورزشی	۱۰
	بهبود وضعیت پلتفرم‌های اختصاصی در باشگاه‌های ورزشی	۸
	ایجاد بارانه‌های مالی و مادی به باشگاه‌های ورزشی دارای مشکلات مالی	۸
	نگاه بلندمدت مدیران به مسئله اقتصاد در پاسخ به شرایط تحریم	۹
عوامل مدیریتی	جلوگیری از بروز بدهی‌های بین‌المللی	۱۰
	تعامل با فدراسیون‌های بین‌المللی جهت ایجاد حمایت‌های مالی	۱۱
	ساماندهی نظام باشگاهی کشور در پاسخ به دور زدن تحریم‌ها	۸
	ایجاد فعالیت‌های تجاری غیرورزشی در جهت پاسخ به تحریم‌ها	۹
	کسب میزبانی رویدادهای ورزشی بین‌المللی	۱۰
	افزایش نفوذ و قدرت سازمان‌های ورزشی کشور در سطح جهانی	۱۱
	ایجاد کمپ‌های استعدادیابی در جهت پاسخ به تحریم‌ها	۱۰
	پیاده‌سازی بروکراسی اقتصادی جهت دور زدن تحریم‌ها	۸
	ایجاد پیمان با باشگاه‌های ورزشی مطرح دنیا	۱۲

بررسی عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه های ورزشی حرفه ای ایران با رویکرد اقتصاد

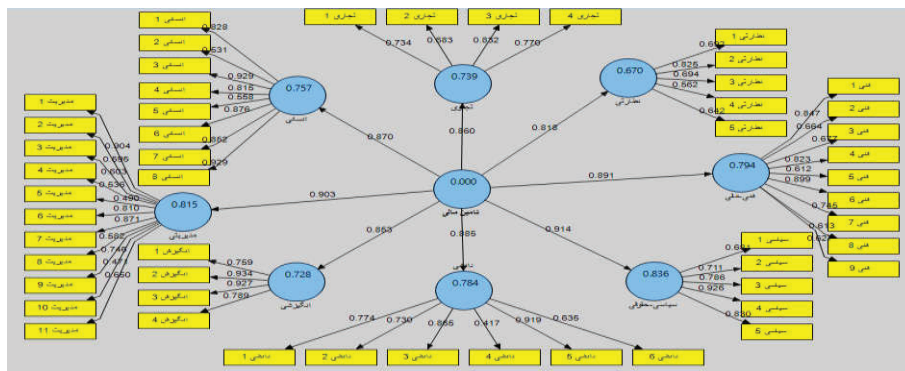
۹	مدیریت مخاطرات اقتصادی جهت پاسخ به تحریم ها	
۱۲	اشراف کامل بر حوزه اقتصاد در زمان تحریم	
۹	ایجاد بانک اطلاعاتی از هواداران در جهت دور زدن تحریم ها	
۱۳	تقویت دانش مالی مدیران باشگاه های ورزشی در حوزه تحریم ها	عوامل دانشی
۱۰	آمادگی فضای فکری در باشگاه های ورزشی جهت توسعه حامیان مالی اجتماعی	
۷	ایجاد لایراتورهای خلاقیت در جهت دور زدن تحریم ها	
۹	ایجاد رویدادهای ایده پردازی	
۹	کاهش قوانین انحصارگرایانه در جهت تسهیل فعالیت ها در شرایط تحریم ها	
۹	گسترش حمایت های قانونی از دست اندرکاران اقتصادی در ورزش حرفه ای	
۸	ارتقای سیاست های عمومی دولت در باشگاه های ورزشی در پاسخ به شرایط تحریم	عوامل سیاسی - حقوقی
۱۲	بهبود ترکیب اقتدار و مشروعیت در ورزش	
۱۰	اعمال حاکمیت باشگاه های ورزشی در عین حال کارآمد	
۸	بستر سازی جهت جلب مشارکت های مردمی	
۹	ایجاد مشوق های مالیاتی شفاف جهت سرمایه گذاری در ورزش	عوامل انگیزشی
۷	تقویت رقابت پذیری اقتصاد در باشگاه های ورزشی در شرایط تحریم	
۸	توجه باشگاه های ورزشی به منافع جامعه	
۹	نظارت بر صرف هزینه ها	
۹	شفاف سازی هزینه - درآمد باشگاه های ورزشی	
۱۰	استقلال نسبی در ورزش در پاسخ به شرایط تحریم	عوامل نظارتی
۱۱	کاهش زمینه های فساد در باشگاه های ورزشی	
۱۲	به روز رسانی شیوه های نظارتی در ورزش ایران	
۱۳	برون سپاری فعالیت های اقتصادی باشگاه های ورزشی به افراد و شرکت های متخصص	
۱۱	ایجاد شبکه های تخصصی در حوزه بازاریابی در ورزش	عوامل تجاری
۱۰	ایجاد شبکه های تخصصی در حوزه کسب و کار جهت شناسایی ظرفیت ها	
۸	ایجاد تورهای ورزش داخلی و خارجی	

مطابق با نتایج بخش کیفی پژوهش، عوامل شناسایی شده در قالب ۸ دسته عامل ساختارهای انسانی، ساختارهای فنی-مالی، عوامل مدیریتی، عوامل دانشی، عوامل سیاسی-حقوقی، عوامل انگیزشی، عوامل نظارتی و عوامل تجاری دسته بندی گردیدند. شکل ۱ این عوامل را نشان می دهد:

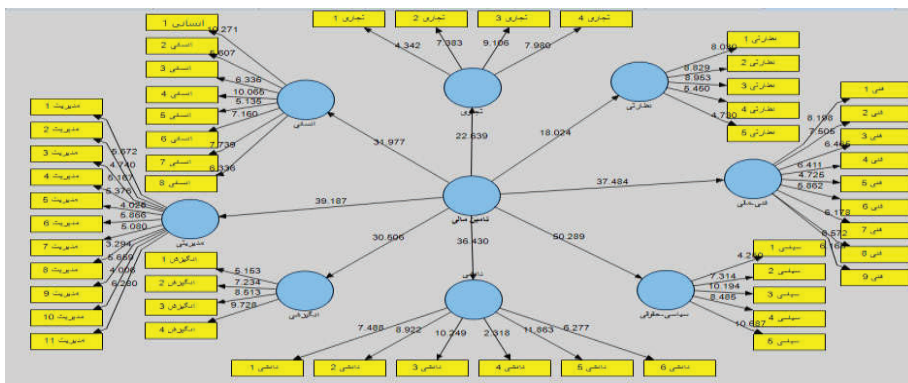
شکل ۱: عوامل شناسایی شده

به منظور بررسی این عوامل از روش معادلات ساختاری استفاده گردید. جهت شناسایی توزیع داده‌های پژوهش حاضر از محاسبه کشیدگی و چولگی استفاده شد. با توجه به نتایج این شاخص‌ها مشخص گردید که داده‌های پژوهش حاضر از توزیع غیرطبیعی برخوردار بودند. با توجه به غیرطبیعی بودن توزیع داده‌های پژوهش جهت انجام روش معادلات ساختاری از نرم‌افزارهای واریانس محور استفاده گردید. شکل ۲ و ۳ مدل پژوهش در حالت بار عاملی و ضرایب تی را به نمایش گذاشته است.

شکل ۲: مدل پژوهش در حالت بار عاملی

بررسی عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه های ورزشی حرفه ای ایران با رویکرد اقتصاد

شکل ۳: مدل پژوهش در حالت ضرایب تی

جدول ۲، خلاصه مدل پژوهش را نشان می دهد:

جدول ۲: خلاصه مدل پژوهش

عوامل	تأثیر	t	سطح معناداری
ساختارهای انسانی	۰/۸۷۰	۳۱/۹۷۷	۰/۰۰۱
ساختارهای فنی - مالی	۰/۸۹۱	۳۷/۴۸۴	۰/۰۰۱
عوامل مدیریتی	۰/۹۰۳	۳۹/۱۸۷	۰/۰۰۱
عوامل دانشی	۰/۸۸۵	۳۶/۴۳۰	۰/۰۰۱
عوامل سیاسی - حقوقی	۰/۹۱۴	۵۰/۲۸۹	۰/۰۰۱
عوامل انگیزشی	۰/۸۵۳	۳۰/۵۰۶	۰/۰۰۱
عوامل نظارتی	۰/۸۱۸	۱۸/۰۲۴	۰/۰۰۱
عوامل تجاری	۰/۸۶۰	۲۲/۶۳۹	۰/۰۰۱

مطابق با نتایج مدل پژوهش، مشخص گردید که میزان تی هر عامل بالاتر از ۱/۹۶ می باشد که این مسئله نشان می دهد تمامی عوامل به صورت معناداری در مدل پژوهش حضور داشتند. به منظور بررسی برازش مدل پژوهش از شاخص های برازش منتخب استفاده گردید. جدول ۳ نتایج مربوط به شاخص های برازش مدل پژوهش را نشان می دهد:

جدول ۳: شاخص‌های برازش

شاخص	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین
آلفای کرونباخ	۰/۸۹	۰/۸۱	۰/۸۸	۰/۸۳	۰/۸۵	۰/۸۸	۰/۸۰	۰/۸۹	مطلوب
پایایی ترکیبی میانگین	۰/۹۱	۰/۸۵	۰/۹۰	۰/۸۵	۰/۸۸	۰/۹۱	۰/۸۶	۰/۹۱	مطلوب
واریانس استخراجی	۰/۴۵	۰/۴۲	۰/۴۷	۰/۴۳	۰/۴۱	۰/۴۳	۰/۴۸	۰/۴۵	مطلوب
ضریب تعیین	۰/۷۵	۰/۷۹	۰/۸۱	۰/۷۸	۰/۸۳	۰/۷۲	۰/۶۷	۰/۷۳	مطلوب
								۰/۱۹=ضعیف	
								۰/۳۳=متوسط	
								۰/۶۷=قوی	

به منظور بررسی روایی واگرا از روش فورنل و لاکر^۱ (۱۹۸۱) استفاده شد. جدول ۴، نتایج روایی واگرا با استفاده از روش فورنل و لاکر را نشان می‌دهد:

جدول ۴: شاخص‌های برازش

شاخص	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
ساختارهای انسانی	۰/۶۷۰							
ساختارهای فنی-مالی	۰/۱۲۵	۰/۶۴۸						
عوامل مدیریتی	۰/۲۱۷	۰/۲۲۱	۰/۶۸۵					
عوامل دانشی	۰/۲۵۸	۰/۱۰۷	۰/۱۴۷	۰/۶۵۵				
عوامل سیاسی-حقوقی	۰/۱۹۷	۰/۱۵۴	۰/۱۵۸	۰/۲۹۹	۰/۶۴۰			
عوامل انگیزشی	۰/۲۵۴	۰/۲۱۷	۰/۱۰۹	۰/۱۳۸	۰/۲۴۷	۰/۶۵۵		
عوامل نظارتی	۰/۲۴۷	۰/۱۱۰	۰/۱۲۸	۰/۱۳۶	۰/۱۸۹	۰/۱۵۸	۰/۶۹۲	
عوامل تجاری	۰/۱۹۸	۰/۲۳۹	۰/۱۷۸	۰/۲۴۸	۰/۲۴۷	۰/۱۷۸	۰/۳۵۷	۰/۶۷۰

۱. Fornell-Larcker

بررسی عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه های ورزشی حرفه ای ایران با رویکرد اقتصاد

با توجه به نتایج جدول مشاهده می گردد که ریشه دوم مقادیر میانگین واریانس استخراجی هر سازه بزرگتر از مقادیر همبستگی آن سازه با سازه های دیگر می باشد که این مسئله نشان دهنده روایی و اگر در این پژوهش است. جدول ۵ نتایج مربوط به شاخص برازش کلی مدل ۵ را نشان می دهد:

جدول ۵: شاخص GOF^۱

عوامل	مقادیر اشتراکی	R2	$GOF = \sqrt{R2} \times$ مقادیر اشتراکی
ساختارهای انسانی	۰/۴۵	۰/۷۵	۰/۵۸
ساختارهای فنی-مالی	۰/۴۲	۰/۷۹	۰/۵۷
عوامل مدیریتی	۰/۴۷	۰/۸۱	۰/۶۱
عوامل دانشی	۰/۴۳	۰/۷۸	۰/۵۷
عوامل سیاسی - حقوقی	۰/۴۱	۰/۸۳	۰/۵۸
عوامل انگیزشی	۰/۴۳	۰/۷۲	۰/۵۵
عوامل نظارتی	۰/۴۸	۰/۶۷	۰/۵۶
عوامل تجاری	۰/۴۵	۰/۷۳	۰/۵۷

با توجه به نتایج جدول فوق، میزان مطلوب شاخص GOF بالاتر از ۰/۳۶ می باشد و از طرفی میزان به دست آمده این شاخص در عوامل شناسایی شده در وضعیت مطلوبی قرار دارد. با توجه به نتایج مربوط به شاخص برازش مدل، مشخص گردید که مدل پژوهش در تمامی شاخص ها از برازش مناسبی برخوردار می باشد.

بحث و نتیجه گیری

تحریم های اعمال شده بر کشور ایران سبب تاثیرگذاری در تمامی حوزه ها از جمله ورزش شده است. انتخاب درست روش یا روش های تامین مالی در طرح های سرمایه گذاری یکی از ارکان اصلی و کلیدی موفقیت آنها به شمار می رود. به ویژه در شرایطی که منابع ریسک مختلفی بر محیط تجاری طرح حاکم باشد، تصمیم گیری با سختی عدیده ای همراه خواهد بود. هر سازمان ورزشی برای پیشبرد برنامه ها و طرح های خود نیاز به حمایت مالی دارد. این حمایت ها موجب می شود تا سازمان ورزشی به آرمان هایش برسد. در این مسیر نیاز بود تا عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه های ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم شناسایی و مشخص گردد.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که عوامل شناسایی شده در قالب ۸ دسته عامل ساختارهای انسانی، ساختارهای فنی-مالی، عوامل مدیریتی، عوامل دانشی، عوامل سیاسی-حقوقی، عوامل انگیزشی، عوامل نظارتی و عوامل تجاری قرار دارند. این مسئله نشان می دهد که در پاسخ به تحریم های شکل گرفته شده و

^۱. GOF

کنترل آثار آن در ورزش باید مجموعه‌ای از عوامل را شناسایی و ایجاد نمود. سلکی (۲۰۲۰) مشخص نمود که در مسیر پاسخ به تحریم‌ها باید انسجام میان تمامی ساختار ایجاد و به تمامی جنبه‌های مختلف توجه نمود. از طرفی جیکینی (۲۰۱۸) نیز دریافت که در جهت مقابله با آثار تحریم‌ها باید عوامل مختلفی را شناسایی و مدنظر قرار داد. به نظر می‌رسد در جهت پاسخ مناسب و مطلوب به شرایط تحریم در کشور ایران به خصوص در ابعاد ورزش باید رویه‌های موجود را به صورت عینی تغییر داد و فرایندهای جدیدی در این زمینه به وجود آورد. به نظر می‌رسد برخی از مشکلات موجود در باشگاه‌های ورزشی به واسطه شکل‌گیری تحریم، عدم توان و یا پابندی باشگاه‌های ورزشی به اصول اولیه در حوزه بازاریابی و اقتصاد در ورزش می‌باشد که این مسئله بالطبع مشکلاتی چه با وجود تحریم و چه با رفع تحریم‌ها در پی خواهد داشت. مشکلات ساختاری در ورزش کشور در حوزه اقتصادی سبب گردیده است تا آثار تحریم‌ها به صورت عینی‌تری مشخص و معین گردد. بنابراین در این حوزه عوامل مختلفی در جهت توسعه تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی حرفه‌ای ایران با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم مشخص و شناسایی شد.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که در میان عوامل شناسایی‌شده، عامل سیاسی- حقوقی به عنوان مهمترین عامل در جهت توسعه تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم مشهود است. جیکینی (۲۰۱۸) نیز مشخص نمود که مسائل سیاسی نقش مهمی در جهت کاهش آثار منفی تحریم‌ها دارد. برلین (۲۰۰۹) نیز دریافت که انعطاف‌پذیری در حوزه حقوق می‌تواند زمینه کاهش آثار تحریم‌ها را فراهم نماید. پس می‌توان چنین گفت که نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات جیکینی (۲۰۱۸) و گردون (۲۰۱۶) همسو می‌باشد. به نظر می‌رسد توجه به عوامل سیاسی- حقوقی در ورزش به واسطه کاهش قوانین انحصارگرایانه، ارتقای سیاست‌های عمومی دولت در باشگاه‌های ورزش و همچنین ارتقای سیاست‌های عمومی دولت در باشگاه‌های ورزشی می‌تواند به قدرتمند شدن جنبه‌های داخلی و خارجی ورزش کمک نماید و باشگاه‌های ورزشی را در مسیر کاهش آثار نامطلوب یاری نماید. بدون شک عوامل سیاسی- حقوقی سبب می‌گردد تا انعطاف‌پذیری در حوزه قوانین و مقررات ایجاد گردد و حمایت سیاسی از ورزش شکل گیرد و آثار منفی تحریم‌ها کاهش یابد.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که در میان عوامل شناسایی‌شده، عامل مدیریتی به عنوان عاملی مهم در جهت توسعه تأمین مالی باشگاه‌های ورزشی با رویکرد اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم مشخص می‌باشد. گردون (۲۰۱۶) در تحقیق خود که با هدف بررسی تحریم‌های اقتصادی در کشور کوبا انجام گرفت، اشاره داشت که تحول مدیریتی و ایجاد نوآوری یکی از راهکارهای مهم در جهت دور زدن تحریم‌ها می‌باشد. کروس (۲۰۰۵) نیز مشخص نمود که جنبه‌های مدیریتی می‌تواند آثار منفی تحریم‌ها را به صورت مناسبی کاهش دهد. به نظر می‌رسد عوامل مدیریتی از جمله نگاه بلندمدت مدیران به مسئله اقتصاد، جلوگیری از

بررسی عوامل موثر بر توسعه تأمین مالی باشگاه های ورزشی حرفه ای ایران با رویکرد اقتصاد

بروز بدهی های بین المللی، تعامل با فدراسیون های بین المللی جهت ایجاد حمایت های مالی، ساماندهی نظام باشگاهی کشور، ایجاد فعالیت های تجاری غیرورزشی و کسب میزبانی رویدادهای ورزشی بین المللی می-تواند زمینه جدی در جهت ایجاد راهکارهایی درباره مقابله با تحریم های بین المللی در حوزه ورزش را فراهم نماید. عوامل مدیریتی می تواند زمینه جدی جهت تقویت زیرساخت های بازاریابی باشگاه های ورزشی را فراهم نماید تا آنها در جهت مقابله با تحریم های بین المللی از توانایی بالاتری برخوردار باشند.

احمدی (۱۳۹۹) در تحقیقی با عنوان «الگوی راهبرد دیپلماسی تجاری ج.ا.ایران با توجه به جنگ اقتصادی (تحریم اقتصادی)، سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی و تجارت» به این نتیجه رسید که انتشار سند دیپلماسی تجاری، مشارکت بخش خصوصی، اصلاح ساختار نهادی، حذف خود تحریمی، تربیت دیپلمات-های تجاری، مدیریت بخش واردات، حمایت از کسب و کارهای داخلی، اولویت دهی به کشورهای همسایه، اتصال به زنجیره ارزش جهانی، پرهیز از خام فروشی به عنوان ۱۰ راهبرد کلی هستند. در تفسیر این مسئله گفتنی است که اگرچه مسائل اقتصادی همواره دارای اهمیت بالایی هستند، اما توجه به جنبه های مختلف لازم است تا بتوان روند دستیابی به جنبه های اقتصادی را تسهیل نمود. به عبارتی، روش های تأمین مالی باشگاه های ورزشی در کشور ایران نشان دهنده این مهم می باشد که روند تأمین مالی یک روند پیچیده و دارای مسیرهای مختلف است که دستیابی به آن نیازمند توجه به مناسب ترین روش می باشد. استفاده از فعالیت های تجاری خارج از ورزش به عنوان یک مسئله مهم و کلیدی می تواند نقش مهمی در مسیر ایجاد جریان های مالی جدید در باشگاه های ورزشی داشته باشد. به عبارتی، استفاده از فعالیت های تجاری خارج از ورزش منابع جدیدی را برای باشگاه های ورزشی ایجاد می نماید که این مسئله نقش مهمی در شکل گیری منابع مالی پایدار در حوزه ورزش دارد. پس در مسیر پایداری اقتصادی باشگاه های ورزشی باید ضمن کاهش اکتفا به منابع دولتی، شرایط جهت بهره گیری از خلاقیت ها و نوآوری های موجود برای ایجاد منابع جدید در باشگاه ها را فراهم نمود. از این رو، استفاده از فعالیت های تجاری خارج از ورزش می تواند ضمن توسعه خلاقیت و نوآوری در محیط های ورزشی، شرایطی جهت ایجاد منابع مالی جدیدی را برای باشگاه های ورزشی مهیا می سازد. به صورت کلی، در حال حاضر روش های تأمین مالی متعددی در باشگاه های ورزشی در سرتاسر دنیا در حال استفاده است، البته هر کشور بسته به شرایط اقتصادی و وضعیت باشگاه خود از بهینه ترین آنها بهره گرفته است.

با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می گردد تا گسترش حمایت های قانونی از دست اندرکاران اقتصادی در ورزش حرفه ای و انعطاف پذیری قانونی در جهت مقابله با آثار تحریم ها تقویت شود. همچنین پیشنهاد می گردد تا با ارتقای سیاست های عمومی دولت در باشگاه های ورزشی در پاسخ به شرایط تحریم به بهبود دانش کافی در مورد این مسئله در ورزش حرفه ای ایران کمک شود. با توجه به نتایج تحقیق حاضر

پیشنهاد می‌گردد تا با تعامل با فدراسیون‌های بین‌المللی جهت ایجاد حمایت‌های مالی، شرایطی جهت حمایت‌های بین‌المللی در مسیر کاهش آثار تحریم‌ها به‌وجود آورده شود. همچنین پیشنهاد می‌گردد تا با ساماندهی نظام باشگاهی کشور در پاسخ به دور زدن تحریم‌ها به ارتقای کیفی و کمی استانداردهای موجود در این مورد کمک شود. با توجه به نتایج تحقیق حاضر پیشنهاد می‌گردد تا با کسب میزبانی رویدادهای ورزشی بین‌المللی، شرایطی جهت بهبود و گسترش فعالیت‌های مقابله‌ای در جهت دور زدن تحریم‌ها فراهم گردد.

منابع

- پاکدلان، سعید، خطیبی، امین، مهدی پور، عبدالرحمن. (۱۴۰۰). «واحدارهای توسعه منابع مالی ورزش دانش‌آموزی». پژوهش در ورزش تربیتی، شماره ۲۲، دوره ۹، صص ۱۶۳-۱۸۶.
- جوانی، وجیهه. (۱۳۹۷). «تبیین ارکان پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی در صنعت ورزش». نشریه مدیریت ورزشی، شماره ۲۱، دوره ۳، صص ۵۶۷-۵۸۰.
- سادات اخوی، سید محمد و حسینی، سید شمس الدین. (۱۳۹۶). «ارزیابی تاثیر تحریم‌های اقتصادی بر تورم اقتصاد ایران». اقتصاد کاربردی، شماره ۲۱، صص ۳۳-۵۰.
- سلطانی، مصطفی؛ کارگر، غلامعلی؛ کشکر، سارا و غفوری، فرزاد. (۱۳۹۷). «طراحی الگوی درآمدزایی باشگاه‌های حرفه‌ای فوتبال ایران». مدیریت و توسعه ورزش، شماره ۷، دوره ۴، صص ۴۲-۵۴.
- محمدی، فروغ؛ کلاته، معصومه؛ رضوی، محمدحسین و فارس‌جانی، محمد. (۱۳۹۸). «طراحی مدل کیفی توسعه اقتصادی صنعت ورزش ایران با رویکرد تولید در کلاس جهانی». پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، سال ۸، شماره ۱، پیاپی ۲۹، صص ۶۹-۸۴.
- محمدی عسکرایادی، مسعود؛ عیدی، حسین و عباسی، همایون. (۱۳۹۹). «تحلیل تمایک عوامل موثر بر توسعه اقتصاد ورزش ایران». مدیریت و توسعه ورزش، شماره ۹، دوره ۴، صص ۲۰-۳۵.
- Berlin, A. H. (2009). "Recognition as sanction: Using international recognition of new states to deter, punish, and contain bad actors". U. Pa. J. Int'l L., 31, 531.
- Buraimo Babatunde, Simmons, Bob & et al. (2010). "English Football". Journal of Sports Economics, 7(1), 29-46.
- Deloitte analysis (2017) "Planet football, Football money league, Sport Business Group". www.deloitte.com/drt/Press – release.
- Dousti, A., Saboonchi, R., Shariati Feizabadi, M. (2019) "Sport behind Public Diplomacy: Functional Components of Sport Diplomacy in Iran". World Sociopolitical Studies, 3(2), 379-407.
- Garnerab, J., Humphreyab, Ph. (2018) "The business of sport and the sport of business: A review of the compensation literature in finance and sports". International Review of Financial Analysis, 2(47), 179-204.
- Gbarowski, M. (2013). "Ambush Marketing in Poland before the 2012 European Football Championship". Journal of Entrepreneurship management and Innovation (JEMI), 9(1), 157-172.
- Gordon, J. (2016). "Economic sanctions as 'negative development': The case of Cuba". Journal of International Development, 28(4), 473-484.
- Huang, J., Roberts, H., & Tan, E. K. (2018). "The impact of Media Sentiment on Firm Risk, Corporate Investment and Financial Policies". Corporate Investment and Financial Policies.
- James, J., Pyun, Y. (2010) "Attitude toward advertising through sport: A theoretical framework". Sport management review, 14, 33-41.

- Kaya, O., Masetti, O. (2019) "Small-and Medium-Sized Enterprise Financing and Securitization: Firm-Level Evidence from the Euro Area". *Economic inquiry*, 57(1), 391-409.
- Kruse, A. (2005). "Financial and economic sanctions-from a perspective of international law and human rights". *Journal of Financial Crime*, 12 (3), 217-220.
- Ljumović, I., Nešić, B., & Lečojski-Milojkić, I. (2021) **"Financing Sports Projects: the Role of Crowdfunding"**. In International Scientific Conference Strategic Management and Decision Support Systems in Strategic Management, 415-421.
- Jilkine, V. A. (2018). **"Information Wars and Sanctions of the International Olympic Committee as Means of Political Pressure on the Russian Sport and Public Opinion"**. *Russian Journal of Legal Studies (Moscow)*, 5(3), 22-28.
- Meier, M., Tan, K. H., Lim, M. K., & Chung, L. (2018) **"Unlocking innovation in the sport industry through additive manufacturing"**. *Business Process Management Journal*.
- Nair T, Das K. (2019) **"Financing the Micro and Small Enterprises in India Antecedents and Emerging Challenges"**. *Economic & Political Weekly*. 3, 37-43.
- Pedauga, L. E., Pardo-Fanjul, A., Redondo, J. C., & Izquierdo, J. M. (2020) "Assessing the economic contribution of sports tourism events: A regional social accounting matrix analysis approach". *Tourism Economics*.
- Seelke, C. R. (2020). "Venezuela: Overview of US sanctions". *Current Politics and Economics of South and Central America*, 13(1), 21-27.
- Straume, Solveig, Kari Bachmann, Guri K. Skrove, Sunniva Nerbøvik, and Kristin, Røvik. (2018). **"Prevention of economic exclusion in Norwegian football"**.
- Yuen, B. (2008). **"Sport and urban development in Singapore"**. *Cities*, 25(1), 29-36.
- Wang, Y., Fang, W. (2019) "Innovation and development strategy of china's sports industry under the new economic ecology". In In2nd International Conference on Social Science, Public Health and Education .
- Zhang, J. J., Kim, E., Mastromartino, B., Qian, T. Y., & Nauright, J. (2018) **"The sport industry in growing economies: critical issues and challenges"**. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*.

